

СТАНОВИЩЕ

от проф. Добри Лазаров Иванов, дб,
Катедра „Биология“, Факултет Фармация
Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов” – Варна,
член на Научно жури, определено със Заповед № Р-109-131 от 22.02.2023 г. на
Ректора на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна

Относно: конкурс за присъждане на академична длъжност „Професор“ в област на висшето образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, научна специалност „Физиология“, за нуждите на Катедра „Физиология и патофизиология“ към Факултет „Медицина“ при Медицински Университет – Варна, във връзка с конкурс, обявен в Държавен вестник бр. 102/23.12.2022 г.

1. Кратки сведения за конкурса

На основание решение на Факултетния съвет на Факултет „Медицина“ (Протокол № 80/23.01.2023 г.) и заповед на Ректора на Медицински университет – Варна (№ Р-109-131 от 22.02.2023 г.), съм избран за член на Научното жури, а с протокол № 1/06.03.2023 г. съм определен да изготвя становище във връзка с процедура за заемане на академичната длъжност „Професор“ за нуждите на катедра „Физиология и патофизиология“ в МУ Варна, в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки и научна специалност „Физиология“

Единствен кандидат в конкурса е доцент д-р Маргарита Стефанова Великова, дм. Документите за конкурса са изготвени коректно и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБ и Правилника за неговото приложение.

2. Кратки биографични данни

Доц. Великова е завършила I АЕГ през 1982 г. През 1988 г. завършва ВМИ Варна, специалност „Медицина“. В периода 2006 г. -2009 г. е докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Физиология и патофизиология“ по специалност „Физиология на животните и човека“. През 2010 г. защитава ОНС „доктор“ по научна специалност 01.06.17. „Физиология на животните и човека“. В периода 1991 г. – 2012 г. последователно заема

длъжностите „асистент“, „ст. асистент“ и „гл. асистент“. През 2012 г. се хабилитира като „доцент“ по специалност „Физиология“ към Катедра „Физиология и патофизиология“. От 1995 г. има придобита медицинска специалност „Физиология“.

3. Учебно-преподавателска дейност

Доц. Великова има преподавателски стаж 31 г. и 7 месеца. Води лекции и упражнения по физиология на студенти по медицина и дентална медицина (АЕО), дентална медицина и фармация (БЕО). Средната годишна аудиторна натовареност на доц. Великова за последните години е над 600 часа и надхвърля значително изискванията от 126 часа за длъжността. Самостоятелно и в съавторство участва в издаването на 8 учебни помагала.

4. Представена научна продукция и наукометрични данни

Доц. Великова участва в конкурса с **53** публикации. От тях **32** в списания, реферирани в Web of Science и/или Scopus и **21** статии, публикувани в издания с научно рецензиране, доказващи изпълнение на минималните изисквания за заемане на академична длъжност „професор“:

A1: Дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор“ – 50 т.

B4: Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация - 10 броя - **174** т. при необходими 100 т.

G7: Кандидатката има **20** броя публикации - **349** т. при задължителен минимум от **200** т. по показател G.

Публикациите на доц. Великова са в научната област на обявения конкурс. Тя има и **55** участия в научни форуми.

Общият брой цитирания по показател **D11** е **116**, които носят **232** т. и значително надхвърлят минималните изисквания. Общият реален импакт фактор от публикациите ѝ възлиза на **(IF) 57.754**. Ръководила е **2** успешно защитили докторанти (**75 т. по E13**). Работи като изследовател по **3** национални научни проекта (**30 т. по E14**) и има публикувани **8** учебни пособия (**54,66 т. по E20**), или общо сумата от точките за група показатели E е **159**, при изискване от **150 т.**, без да важи изискването ≥ 100 т. от показател E13.

5. Оценка на научната дейност и научните приноси

Доц. Великова е дефинирала ясно 5 съществени научни приноса. Приоритетни са изследванията в областта на експерименталната неврофизиология, върху участието на мозъчната ендоканабиноидна система (ECS), ренин-ангиотензинова система (RAS), мозъчния вазоактивен интестинален пептид (VIP) в механизмите на депресивно-подобното състояние, предизвикано чрез двустранна олфакторна булбектомия (OBX) на плъхове. При експериментите са използвани стереотаксична техника и съвременни физиологични, фармакологични, поведенчески методи, в резултат на което са получени данни с приносно значение.

Оригинални са сведенията за ролята на хипокампалните ангиотензинови рецептори, VIP рецепторите и мозъчните канабиноидни (CB1) рецептори в осъществяването на поведенчески реакции - двигателна активност, състояние на тревожност, болково възприятие, обучение и памет при депресивно-подобно състояние (OBX).

Друг съществен научен принос е свързан с установената латерализация на поведенческите отговори на мозъчни структури (хипокамп, амигдала), при въвеждане на невропептиди (VIP, Ang II), антагонисти на рецепторите им и канабиноидни CB1 рецепторни лиганди (HU 210 и SR 141716A) при OBX модела на депресия. За първи път са установени латерализирани ефекти на VIP, Ang II и лозартан (AT1 рецепторен антагонист) върху двигателната активност и на CB1 рецепторните лиганди (агонист/нтагонист) върху ноцицептивния отговор при въвеждане в хипокампалното CA1 поле. Оригинални са данните за хемисферна асиметрия в обучителните и паметови процеси при микроинжектиране на VIP и Ang II в хипокамп и амигдала. Приносно значение имат и данните за участие на хипокампалните ангиотензинови рецептори в изявата на някои физиологични реакции при плъхове - експлораторна активност, болка, тревожно-подобно състояние, обучение и памет. Изследванията допринасят за разкриване на физиологичната роля на мозъчните невропептиди (VIP, Ang II), ендоканабиноиди и техните рецептори в контрола на поведенческите реакции и предоставят нови данни за изясняване на потенциалното им участие в патофизиологичните механизми на депресивното състояние.

С приносно значение са и изследванията, предоставящи нови данни за участие на хормоните на хипоталамо-хипофизо-тиреоидната (ХХТ) хормонална ос в регулацията на хемокоагулацията и фибринолизата при плъхове. Актуално и с практическа насоченост е и

проучването на психичното здраве на студенти по медицина и на реактивността на човешкия организъм към стрес.

6. Заключение

На основание на представените по конкурса материали от Доц. Великова, убедено считам, че същата напълно отговаря на общонационалните критерии за заемане на академичната длъжност „Професор”, определени от на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение и на ПРАС в МУ-Варна. Доц. Великова е много добре подготвен специалист и преподавател по физиология и убедено препоръчам на уважаемото жури да присъди на доцент д-р **Маргарита Стефанова Великова**, дм. академичното звание „Професор” в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, научна специалност „Физиология“, за нуждите на катедра „Физиология и патофизиология“ към Факултет „Медицина“ при Медицински университет, гр. Варна.

гр. Варна,
27.04.2023 г.

Член на НЖ:

(проф. Добри Лазаров Иванов, дб)